

ΕΚΘΕΣΙΣ ΘΑΛΑΣΣΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΥΨΗΛΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ
ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΕΝΩΣΕΩΣ
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΩΝ ΕΚΛΙΠΟΝΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΟΓΡΑΦΩΝ ΜΑΣ
ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ: ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

22 Οκτωβρίου—5 Νοεμβρίου

1952

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Β. Ν. 215/52/800

207 468
1952
c.2

ΕΚΘΕΣΙΣ ΘΑΛΑΣΣΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΥΨΗΛΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ
ΤΗΣ Α.Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΟΡΓΑΝΩΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΩΝ ΕΚΛΙΠΟΝΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΟΓΡΑΦΩΝ ΜΑΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Οι θαλασσογράφοι στην Ελλάδα έχουν ουχιά τὴν εύκαιστινήν καὶ αποδίδουν θεραπείαν στην θάλασσαν διὰ ταχιογραφιῶν, μικρῶν ζωγραφισμάτων, χαραγμάτων, γλυπτῶν, έργων, φυγειογραφιῶν κλπ., τὰ οποῖα δικτέλλουν τὴν πρώτην ἐκδήλωσιν τῆς θαλασσογραφίας.

Ἡ θαλασσογραφία δημοςίτων αρχαίων διέφερε τῆς αἰμερίνης, διότι δὲν ήγενετο ὡς αὐτοτελές καὶ ἀνεξάρτητος τέχνη ἀλλ' ὡς μία λεπτομέρεια διατελέσθη ὡς.

Μόλις μπό τὸν ΙΖ' αιώνα η θαλασσογραφία δὲς ανεξάρτητος κλάδος. Εἰς τὴν αρχήν τοῦ οἰ πρῶτοι Ἑλληνες θαλασσογράφοι παρουσιάζονται στην Επανάστασιν κυρίως.

Ἡ Ε.Θ.Ε. τῆς δημοτικής θαλασσογραφίας σκοπός εἶναι ἡ διάδοσις τῆς πρὸς τὴν θαλασσαν ἀγάπης την οποίαν χρόνιας διας καὶ ἡ απόδοσις τιμῆς εἰς ἔκστασιν, οἱ διάδοσιτο τὸν Ἐνα ἡ τὸν διλογικόπον ἀργάδοθεαν πρὸς εὐώδουν τὸν σκοπὸν τούτον δρυσνωσε τὴν παροδίαν Ἐκθεσιν θαλασσογραφίας διὰ νὰ τιμήσῃ τὸν τὸν ἀλιτέρων δασον καὶ τοὺς ζῶντας καλλιτέχνες, οι τινες κατά πρῆτον καὶ κόρην λόγον παραλλάσσουν μὲ τὴν θαλασσογραφίαν, τὴν τὸν συντείνουσαν εἰς τὴν ἀνάκτου τῆς πρὸς τὴν θαλασσαν αγάπην.

Οἱ πίνακες της Ε.Θ.Ε. προέρχονται από τοὺς διάφοροι εκτίθεντοι Ναυτικοῦ, τῆς Ἐθνικῆς Πνευματικῆς Ακαδημίας καὶ Κληροδοτημάτων του Ιστορικοῦ Μουσείου καὶ έξ ιδιωτικῶν θυλλογιῶν.

ΑΘΗΝΑΙ: ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

της Ἐθνικῆς Πνευματικῆς Ακαδημίας καὶ Κληροδοτημάτων του Ιστορικοῦ Μουσείου καὶ έξ ιδιωτικῶν θυλλογιῶν.

1952

ΙΑΝΧΕΙΛΑΚΤΟΡΙΚΑΝ
ΤΩΝ ΕΚΛΙΠΟΝΤΑΝ ΚΙΩΝΙΩΝ ΕΡΑΤΙΚΗΝ

ΑΛΤΑΜΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

“Ελλην ζωγράφος γεννήθης της Τατλίας τῷ 1852 καὶ άποδιῆδν νεώτερος ζωγράφος τοῦ 1875 εἰς τὰς Σπέτσας. Ήτο οὗδε δύο καλλιτεχνῶν τοῦ Τατλίου ζωγράφου Σαβερίου Αλταμούρα, γεννηθέντος ἡ ΖΗΝΙΚΑΝΔΡΑΒΟΛΑΙΑΣ τῷ 1826 καὶ τῆς Ἐλληνίδος Ἐλένης Αλταμούρα, ένη τος ζωγράφου, καταγομένης ἐκ τῆς φροντικῆς οἰκογένειας τῶν Σπετσῶν Μαζόκουρην, γεννηθεῖσα κλοιοπορητῶν τοῦ 1821, καθ' ὃν χρόνον περιόδετο ἡ Ελληνικὴ Επαγγείλασις ἡ Ελευθεροφρενίαν τοῦ ΖΗΝΙΚΑΝΔΡΑΒΟΛΑΙΑΣ.

Απὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ θάλασσα ἥσκησεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν μεγίστην ἐπίδρασίν της, ἡ δοπία τὸν παρώρμησε πρὸς τὰς ὠραίας ἐκδηλώσεις του.

Οἱ Ἀρχαῖοι Ἐλληνες εἶχον συχνὰ τὴν εὔκαιρίαν ν' ἀποδίδουν θέματα σχετιζόμενα μὲ τὴν θάλασσαν διὰ τοιχογραφιῶν, μικρῶν ζωγραφημάτων, χαραγμάτων, γλυπτῶν ἔργων, ἀγγειογραφιῶν κλπ., τὰ δοπία ἀπετέλουν τὴν πρώτην ἐκδήλωσιν τῆς θαλασσογραφίας.

Ἡ θαλασσογραφία ὅμως τῶν ἀρχαίων διέφερε τῆς σημερινῆς, διότι δὲν ἔγένετο ὡς αὐτοτελής καὶ ἀνεξάρτητος τέχνη ἀλλ' ὡς μία λεπτομέρεια διακοσμήσεως.

Μόλις ἀπὸ τὸν 19^ο αἰῶνα ἔμφανίζεται ἡ θαλασσογραφία ὡς ἀνεξάρτητος κλάδος. Εἰς τὴν Ἐλλάδα οἱ πρῶτοι Ἐλληνες θαλασσογράφοι παρουσιάζονται μετὰ τὴν ἐπανάστασιν κυρίως.

Ἡ Ε.Θ.Ε. τῆς δοπίας ἔργον καὶ σκοπὸς εἰναι ἡ διάδοσις τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν ἀγάπης, ταυτοχρόνως ὅμως καὶ ἡ ἀπόδοσις τιμῆς εἰς ἐκείνους, οἱ δοποῖοι κατὰ τὸν ἔνα ἡ τὸν ἄλλον τρόπον ἡργάσθησαν πρὸς εὐώδοσιν τῶν σκοπῶν τούτων ὡργάνωσε τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν θαλασσογραφίας διὰ νὰ τιμήσῃ τόσον τοὺς ἐκλιπόντας δόσον καὶ τοὺς ζῶντας καλλιτέχνας, οἰτινες κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον ἡσχολήθησαν μὲ τὴν θαλασσογραφίαν, τὴν τόσον συντείνουσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν ἀγάπης.

Οἱ πίνακες τῶν ἐκλιπόντων ζωγράφων οἱ δοποῖοι ἔκτιθενται προέρχονται ἐκ τῆς Βασιλικῆς Πινακοθήκης, τοῦ Β. Ναυτικοῦ, τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης, τῆς Ἐπιτροπῆς Ὀλυμπίων καὶ Κληροδοτημάτων τοῦ Ἰστορικοῦ καὶ Ἐθνολογικοῦ Μουσείου καὶ ἔξ ιδιωτικῶν συλλογῶν.

**ΕΚΛΙΠΟΝΤΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ
ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΕΡΓΑ ΕΚΤΙΘΕΝΤΑΙ**

ΑΛΤΑΜΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ.

ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ Κ.

ΓΥΖΗΣ ΝΙΚ.

ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΛΥΤΡΑΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

νέοτερός του οποίος έγινε πρώτη φορά στην ιστορία της Ελλάδας να παραδοθεί μεταξύ δύο διαφορετικών ηγεμονιών σε έναν από τους πιο σημαντικούς θρόνους στην Ευρώπη. Το έγγραφο αυτό είναι ένα από τα πιο γνωστά έγγραφα της ελληνικής ιστορίας.

ΠΡΟΣΑΛΕΝΤΗΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ

το οποίο διατίθεται στην Ελλάδα μεταξύ της Ελλάδας και της Βασιλείου της Μακεδονίας. Το έγγραφο αυτό είναι ένα από τα πιο γνωστά έγγραφα της ελληνικής ιστορίας.

ΠΡΟΣΑΛΕΝΤΗΣ ΕΛΕΝΗ

το οποίο διατίθεται στην Ελλάδα μεταξύ της Ελλάδας και της Βασιλείου της Μακεδονίας. Το έγγραφο αυτό είναι ένα από τα πιο γνωστά έγγραφα της ελληνικής ιστορίας.

ΠΡΟΣΑΛΕΝΤΗΣ ΑΙΜ. ΣΠΥΡΙΔΩΝ

το οποίο διατίθεται στην Ελλάδα μεταξύ της Ελλάδας και της Βασιλείου της Μακεδονίας. Το έγγραφο αυτό είναι ένα από τα πιο γνωστά έγγραφα της ελληνικής ιστορίας.

ΟΘΩΝΑΙΟΣ Ν.

το οποίο διατίθεται στην Ελλάδα μεταξύ της Ελλάδας και της Βασιλείου της Μακεδονίας. Το έγγραφο αυτό είναι ένα από τα πιο γνωστά έγγραφα της ελληνικής ιστορίας.

ΒΡΑΧΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΛΙΠΟΝΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΑΛΤΑΜΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

"Ελλην ζωγράφος, γεννηθεὶς εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας τῷ 1852 καὶ ἀπόθανόν τονεώτατος ἀκόμη τῷ 1875 εἰς τὰς Σπέτσας. Ἡτού οὐδὲ δύο καλλιτεχνῶν τοῦ Ἰταλοῦ ζωγράφου Ξαβερίου Ἀλταμούρα, γεννηθέντος εἰς Φότζια τῆς Ἰταλίας τῷ 1826 καὶ τῆς Ἐλληνίδος Ἐλένης Ἀλταμούρα, ἐπίσης ζωγράφου, καταγομένης ἐκ τῆς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας τῶν Σπετσῶν Μπούκουρα, γεννηθεῖσας εἰς τὴν ἡρωΐκὴν νήσον τῷ 1821, καθ' ὃν χρόνον ἐκήρυττο τὸ Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν. Ἡ Ἐλένη Μπούκουρα - Ἀλταμούρα, ἀπὸ μικρὸν παιδὶ εἶχε μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν ζωγραφικὴν καὶ ὅ πατέρος τῆς ἔχων ἀνατέρας ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς του ἡθέλησε νὰ τῆς καλλιεργήσῃ τὴν κλίσιν αὐτῆν. Διὰ τοῦτο καὶ μόλις ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν τὴν παρέλαβε μαζύ του εἰς Ἰταλίαν καὶ τὴν εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἐν Νεαπόλει Σχολὴν Ζωγραφικῆς τοῦ Ξαβερίου Ἀλταμούρα, ὁ δόποιος ἐφημίζετο τότε ὡς διακεκριμένος ζωγράφος.

"Ἡ Ἐλένη Μπούκουρα εἰσαχθεῖσα πρὸς φοιτήσιν εἰς τὴν Σχολὴν τοῦ Ἀλταμούρα, ἥτοι ἐνδεδυμένη μὲν ἀνδρικά ἐνδύματα καὶ ἔθεωρεντο ἀπὸ δλους ὡς Ἐλλην νεανίας, διότι τὰ κῆθο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἐπέτρεψεν τὸν μετά τῶν ἀρρένων συγχροτισμὸν τῶν νεανίδων. Διαρκούσης ὅμως τῆς φοιτήσεώς της συνεπάθησε τὸν διδάσκαλὸν τῆς πρὸς τὸν δόποιν καὶ τοῦ ἀπεκάλυψε τὸ φύλον της. Μεταξὺ τῶν δύο ἀνεπτύχθη τότε θερμὸς ἔρως, ὁ δόποιος κατέληξεν εἰς γάμον. Ἀπὸ τὴν ἔνωσιν αὐτῆν ἐγεννήθησαν τρία παιδιά, ἔνας ζωγράφος, ἀποδεινῶν τῷ 1907 εἰς Παρισίους, μία κόρη, ἡ Σοφία καὶ ὁ Ἰωάννης Ἀλταμούρας. Οὗτος ἐκληρονόμησε κατὰ κύριον λόγον τὸ τάλαντον τῶν γονέων του. "Οταν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἐλλάδα ἐξωγράφησε θαλασσίας σκηνάς τῶν Σπετσῶν τὰς δόποιας ἰδών ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Α'. ἔξετίμησε καὶ ἀνέλαβε νὰ ἐκπαιδεύσῃ δαπάναις του εἰς Δανίαν τὸν νεανίαν διὰ νὰ γίνῃ ζωγράφος μεγάλης ἀξίας. Ὁ Ἀλταμούρας σπουδάσας εἰς Κοπεγχάγην ἐπέστρεψεν ἐκείθεν εἰς Ἐλλάδα καὶ ἐπεδόθη ἴδιως εἰς τὴν θαλασσογραφίαν ἀπεικονίζων θαλασσίας σκηνάς καὶ ναυμαχίας τῆς Ἐλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

"Ἡ φύσις τὸν ἐπροκίστε μὲν ισχυρότατον τάλαντον. Ἀπὸ τὰ ἔργα του ἀναβλύζει ἡ θαυμασία ἀπόδοσις τῶν

θαλασσίων θεμάτων και τῶν γραφικῶν ἀκτῶν, καταπλήσσει δὲ ἡ τεχνικὴ ἀριότης.

Οὐ Ι. Ἀλταμούρας ὑπῆρξεν δὲ πρώτος Ἐλλῆν θαλασσογράφος ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔζησε πολὺ, διότι δύλιγον μετά τὴν ἐπάνοδον του ἐκ Δανίας καὶ ἐνῷ ἀκόμη ἦτο πολὺ νέος ἀπέθανε.

Παρὰ τὴν βραχείαν σταδιοδρομίαν του τὸ ἔργον ποὺ ἀφῆκεν εἶναι πολύτιμον. Πολλοὶ πίνακες του εύρισκονται εἰς τὴν Βασιλικὴν Συλλογὴν, εἰς τὴν Ἐθνικὴν Πινακοθήκην καὶ εἰς Ιδιωτικάς συλλογάς. Οὐ καλλιτέχνης κατάλειπε καὶ διάφορα σχέδια. Αὐτὰ εὑρέθησαν μίαν ἡμέραν πωλούμενα εἰς τὸ Δημοπρατήριον, τὰ περισσότερα τῶν διόπιν ἡγοράσθησαν ἀπὸ φιλοτέχνους καὶ τοιουτορόπως περιεσώθησαν ἀπὸ τὴν καταστροφήν.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΛΥΤΡΑΣ καὶ **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΥΖΗΣ**
(1832 - 1904) **(1842 - 1901)**

Οἱ διαπρεπεῖς Τήνιοι ζωγράφοι Νικ. Λύτρας καὶ Ν. Γύζης δὲν ὑπῆρχαν εἰς τὴν κυριολεξίαν θαλασσογράφοι, ἀλλὰ τὸ γόνιμον καὶ πολυσχιδές τάλαντόν των δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ γὰρ ἀντλήση καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης θέματα.

Μεταδὲ τῶν ἔργων των ποὺ μᾶς κατέλιπον ἐλάχιστα είναι ἔμπνευσμένα ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ιστορίαν τῆς Πατρίδος μας. Φανερώνουν δὲ τὴν ἔξαρτετον δεξιοτεχνίαν τῶν δύο Ἐλλήνων αὐτῶν ίδεαλιστῶν τοῦ χρωστήρος.

Ἐργον τοῦ Νικηφόρου Λύτρα είναι καὶ δὲ πίναξ «οἱ Αἰχμάλωτοι Πειρατῶν» δὲ πότος περιλαμβάνεται μεταξύ τῶν ἐκθεμάτων τῆς παρούσης ἐκθέσεως χάρις εἰς τὴν εὐγενῆ παραχώρησιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ὄλυμπίων καὶ Κληροδοτημάτων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ ναόν τοῦ ὄντος τοῦ ιερού της Μονής τοῦ Αγίου Ιωάννου της Καρδίτσας ἔγινεν μέρος της παρούσης ἐκθέσεως.

Ἐγεννήθη εἰς τὴν Κρήτην τῷ 1837 καὶ ἀπέθανεν εἰς Πειραιᾶ τῷ 1907 ἀφοῦ ἀπέδωσεν ἀφάνταστον εἰς ἐκλεκτικότητα καὶ ἀριθμὸν καλλιτεχνικά ἔργα. Εσπούδασεν εἰς τὸ Μόναχον καὶ ἀνεδείχθη εἰς ἐκ τῶν ὑπεροχώτερων Ἐλλήνων θαλασσογράφων.

Τὸ ἔργον του ἔξειτμήθη καὶ πέραν τῶν δρίων τῆς Ἐλληνικῆς Ἐπικρατείας. Οὐαὶ τόσουνοι ἐπὶ τούτων τῶν ἀνθρώπων! Οὐαὶ τόσουνοι ἐπὶ τούτων τῶν ἀνθρώπων!

Οἱ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστροουγγαρίας Ἰωσήφος τοῦ ἀνέθεσε

τὴν ἀπεικόνισιν τῆς Ναυμαχίας τῆς Λύσης τὴν διόπισαν καὶ ἐφιλοτεχνήσαν, ὅφοῦ ἐπεβιβάσθη ἐπὶ μακρὸν τοῦ Αὐστριακοῦ στόλου πρὸς μελέτην τῶν Αὐστριακῶν πολεμικῶν καὶ ἀκριβὴ ἀπόδοσιν τῶν σχεδίων των.

νοίοι Ο πίνακες οὗτος ἀνηρήθη δργότερον εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Βιέννης. Πίνακες τῆς Ναυμαχίας τοῦ Τράφαλκυρα, ἐφιλοτεχνήθη καὶ ἀπὸ τὸν Βολανάκην, δὲ πότος εἶναι ἡδη ἀνηρημένος εἰς μίαν λέσχην Βρετανῶν Ἀξιωματικῶν ἐν Λονδίνῳ.

Μεταξὺ τῶν καλυτέρων ἔργων του ὑπῆρξαν πολλὰ τὰ διόπια εύρισκονται εἰς Ιδιωτικάς καὶ κρατικάς συλλογάς.

Μερικά ἔξι αὐτῶν ἐκτίθενται καὶ εἰς τὴν παρούσαν ἐκθεσιν χάρις εἰς τὴν εὐγενῆ παραχώρησιν τῶν κατόχων των.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΠΡΟΣΑΛΕΝΤΗΣ

Ἄνηκει εἰς τὴν παλαιὰν καὶ μεγάλην οἰκογένειαν τῶν Προσαλεντῶν ἡ διόπια ἀνέδειξε διαπρεπεῖς πολλοὺς ἄνδρας καὶ δονομαστοὺς καλλιτέχνας, σπώς τὸν γλύπτην Παύλον Προσαλέντην (1784–1837), τοὺς ζωγράφους Σπυρίδωνα Προσαλέντην (1830–1895) – πατέρα τοῦ θαλασσογράφου – τὸν Παύλον Προσαλέντην (1857–1894) ἔγγονον τοῦ γλύπτου, τὴν Ἐλένην Προσαλέντη (1870–1911) θυγατέρα τοῦ Σπυρίδωνας καὶ ἀδελφὴν τοῦ Αἰμιλίου τὴν κ. Παπαδημάκη καὶ τέλος τὸν Σπυρίδωνα Προσαλέντην.

Οἱ Αἰμιλίοι Προσαλέντης ἔγεννήθη τὸ 1859 καὶ ἀφοῦ ἔλαβεν παρὰ τοῦ πατέρος του τὰ πάρτα μαθήματα γραφικῆς μετέβη εἰς Παρισίους καὶ ἐσπούδασε τὴν μηχανικήν.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἐλλάδα κατετάγη εἰς τὸ Β. Ναυτικὸν ὡς μηχανικός.

Οἱ ζωγράφος περιωρίζετο κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἐλαιογραφίαν καὶ ἥσθάνετο ίδιαιτέρων εύχαριστησιν νὰ ἀναπαριστᾶ θαλασσινά σκηνάς.

Ἀργότερον ἐπεδόθη εἰς τὴν ὑδατογραφίαν, ἀναδειχθεὶς ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης, ίδιως εἰς τὴν ἀπεικόνισιν τῆς θαλάσσης καὶ τῶν διαφόρων σκηνῶν τῆς.

Πολλοὶ ἐκ τῶν ιστορικῶν πινάκων του, σπώς ή «Ναυμαχία τῶν Δαρδανελλίων», ή «Ἐξοδος τοῦ Ἀρεως ἀπὸ τὸ Ναυαρίνον», ή «Πυρπόλησις Φρεγάτας ἐν Ερισσῷ», ή «Ναυμαχία τῶν Πατρῶν», ή «Ἀμφιτρίτη κλπ., εύρισκονται εἰς διαφόρους συλλογάς τὰς διόπιας καὶ κοσμοῦν.

Μερικά τῶν ἔργων τούτων ἀντιπροσωπεύονται καὶ εἰς τὴν παρούσαν ἐκθεσιν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΑΤΖΗΣ

Έγεννήθη εις τάς Πάτρας τῷ 1870, διέθανεν ρεὶς τὰς Αθήνας 1915. Μαθήτης τοῦ Νικηφόρου Λύτρα καὶ τοῦ Βολωνάκη θραδύτερον, διέπρεψε εἰς τὴν Θαλασσογραφίαν, εἰς τὴν δύοιαν καὶ διεκρίθη, ἵδια δὲ κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους. Παρακολουθήσας τὸν Ἑλληνικὸν Στόλον ἔξωγράφισε πλείστα δύο θέματα τῆς δράσεως αὐτοῦ, ὡς τὴν «Ναυμαχίαν τῆς Ἑλλησ» τὴν «Ναυμαχίαν τῆς Δήμου», «Ηηοψίαν ὑπὸ ἀντιτορπιλικῶν» τὸν «Ἀβέρωφ ἀνθρακεύοντα ἐν Μούδρῳ» κ.ἄ. Κυρίως ἡσχολήθη εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ μεγάλου Ιστορικοῦ πίνακος «ἡ τελευταῖα ναυμαχία τοῦ Βυζαντίου» δ ὅποιος εὑρίσκεται σήμερον εἰς τὴν Βασιλικὴν Πινακοθήκην καὶ κοσμεῖ τὴν παρούσαν ἔκθεσιν. Ἡσχολήθη ὥσπερ τῶς μὲ θέματα συνθετικά δύος εἶναι «Ο γεροπειρατής» ἢ «Καλύβα τοῦ Ψαρᾶ» καὶ πλήθος ὡραιοτάτων τοπίων χαρακτηριστικῶν τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως.

Μεταξὺ τῶν ἔκλιτῶν περιλαμβάνονται καὶ ἕργα τοῦ Ναυάρχου ΑΝΤΩΝ. ΚΡΙEZΗ, αὐτοδιδάκτου μὲν, ἀλλὰ περιφήμου εἰς σχεδίασιν καὶ ἀκριβολογίαν τῶν πλοίων τοῦ Ἀγάνως, τοῦ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, τοῦ δόποιου τὸ ἔργον διεκόπη ἐξ ἀπρόσπιτου παρανοίας, τοῦ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΛΥΤΡΑ, υἱοῦ τοῦ Νικηφόρου, περιφήμου μὲν προσωπογράφου, ἀλλὰ καὶ ἀπλοῦ τοπογράφου καὶ θαλασσογράφου θευμαζομένου διὰ τὴν ἔλευθερίαν τοῦ χρωστήρος. Τέλος τοῦ αὐτοδιδάκτου Κρυστάλη ἀποθανόντος δυστυχῶς νέου, τοῦ Γαλαξιδιώτου Κ. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ καὶ τοῦ Ν. ΟΘΩΝΑΙΟΥ διακρινόμενος διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν ποιητικὴν διάθεσιν τῶν πινάκων του.

Μεταξὺ τῶν ἔκλιτῶν περιλαμβάνονται καὶ ἕργα τοῦ Ναυάρχου ΑΝΤΩΝ. ΚΡΙEZΗ, αὐτοδιδάκτου μὲν, ἀλλὰ περιφήμου εἰς σχεδίασιν καὶ ἀκριβολογίαν τῶν πλοίων τοῦ Ἀγάνως, τοῦ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, τοῦ δόποιου τὸ ἔργον διεκόπη ἐξ ἀπρόσπιτου παρανοίας, τοῦ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΛΥΤΡΑ, υἱοῦ τοῦ Νικηφόρου, περιφήμου μὲν προσωπογράφου, ἀλλὰ καὶ ἀπλοῦ τοπογράφου καὶ θαλασσογράφου θευμαζομένου διὰ τὴν ἔλευθερίαν τοῦ χρωστήρος. Τέλος τοῦ αὐτοδιδάκτου Κρυστάλη ἀποθανόντος δυστυχῶς νέου, τοῦ Γαλαξιδιώτου Κ. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ καὶ τοῦ Ν. ΟΘΩΝΑΙΟΥ διακρινόμενος διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν ποιητικὴν διάθεσιν τῶν πινάκων του.

- | Αρ. | Τίτλος "Έργου
Καλλιέργης | Εκθέτης |
|-----|---|--------------------------------------|
| 1. | «Ἀναπαράστασις χαράγματος Βυζαντινοῦ πλοίου ἐπὶ τῶν στηλῶν τοῦ ΘΗΣΕΙΟΥ» | Βασιλικὴ Πινακοθήκη |
| 2. | «Ἀμφιτρίτη»
Αἰμ. Προσαλέντη | Βασιλικὴ Πινακοθήκη |
| 3. | «Πολεμικὴ σκηνὴ ἐπὶ καταστρώματος πλοίου τοῦ 'Ἀγῶνος»
Αἰμ. Προσαλέντη | Σπ. Πέττα Ναυάρχου Οἰκ. |
| 4. | «Ναυάγιον»
Β. Χατζῆ | Εθνικὴ Πινακοθήκη |
| 5. | «Η. Β. θαλαμηγὸς «Ἀμφιτρίτη» μὲν νεκρὸν Β. Γεωργίου Α'.»
Αἰμ. Προσαλέντη | Σπ. Πέττα Ναυάρχου Οἰκ. |
| 6. | «Εῦδρομον Μιαούλης»
Αἰμ. Προσαλέντη | Σπ. Πέττα Ναυάρχου Οἰκ. |
| 7. | «Αἰχμάλωτοι Πειρατῶν»
Νικηφ. Λύτρα | Επιτροπὴ Όλυμπίων καὶ Κληροδοτημάτων |
| 8. | «Ἀκρογιάλι Τήνου»
Νικολ. Λύτρα | Εθνικὴ Πινακοθήκη |
| 9. | «Γεφύρι Λαρίσης»
Νικ. Λύτρα | Φίλ. Σύλλογος «Παρνασσός» |
| 10. | «Πάρων Πλαγιοδρομῶν»
Κ. Βολανάκη | Φρ. Λαμπρίδης |
| 11. | «Ἀνοικτὴ Θαλασσα»
Μ. Οικονόμου | Π. Γονέος |
| 12. | «Τρεχαντῆρι στὰ Πρύμα»
Νικ. Όθωναίου | Φίλ. Σύλλογος «Παρνασσός» |
| 13. | «Ναυμαχία Τράφαλγκαρ»
Αἰμ. Προσαλέντη | Σπ. Πέττα Ναυάρχου Οἰκ. |

- Τίτλος "Έργου"**
Καλλιτέχνης
14. «Λατινάδικο τή νύχτα» Ν. Θαλασσινός Ναύαρχ. Λιμ.
Σπ. Αιμ. Προσαλέντη
- «Ἐπὶ τρόποδος Ἀβέρωφ» Βασιλικούς πολέμους Πόρρου
ἔργον τοῦ Σουηδοῦ καλλιτέχνου Αρωίδ Ιοհάνσον
15. «Φορτηγό σὲ φουρτούνα» Ν. Θαλασσινός Ναύαρχ. Λιμ.
Σπ. Αιμ. Προσαλέντη
16. «Ναυμαχία Ναυάρινου» Σπ. Πέτια Ναυάρχου Οἰκ.
Αιμ. Προσαλέντη
17. «Πυρπόλησις Τενέδου» Σπ. Πέτια Ναυάρχου Οἰκ.
Β. Χατζῆ
18. «Ναυμαχία» Κ. Βολανάκη
19. «Δανική Φρεγάττα» Ι. Αλταμούρα
20. «Θωρακοβάρις «Β. Γεώργιος» Ι. Αλταμούρα
21. «Ναυμαχία Πατρών» Ι. Αλταμούρα
22. «Φρεγάττα» Ι. Αλταμούρα
23. «Η Β. Θαλαμηγός Άμφιτρίτη καὶ δ. Β. Γεώργιος» Ι. Αλταμούρα
24. «Τὸ Θωρηκτὸν "Υδρα"» Αιμ. Προσαλέντη
25. «Η Θωρηκτὴ Μοίρα» Δ. Οίκονόμου Αντιναύαρχος Αιμ. Προσαλέντη

- Τίτλος "Έργου"**
Καλλιτέχνης
26. «Τὸ λιμάνι τῆς Καβάλας» Β. Χατζῆ
27. «Ρωσική Φρεγάττα» Ι. Αλταμούρα
28. «Τὸ Α/Τ Β. "Ολγα" ναυμαχοῦν ἀνοικτὰ τοῦ Σπαρτιέντο» Κ. Αλεξανδρῆς Ναύαρχος Κ. Αλεξανδρῆ
29. «Ο Ἀβέρωφ» κατὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Λήμου» Κ. Αλεξανδρῆς Ναύαρχος Κ. Αλεξανδρῆ
30. «Καϊκιά» Ι. Αλταμούρα
31. «Τρικυμία στὴ Δανία» Ι. Αλταμούρα
32. «Ναυμαχία Σαλαμίνος» Κ. Βολανάκη
33. «Ψαράδικα στὴ Νεάπολι» Κ. Βολανάκη
34. «Στὰ πρύμα» Ι. Κούτση
35. «Καράβια τοῦ ἀγῶνος» Κ. Αλεξανδρῆ
36. «Ναυμαχία Γέροντα» Κ. Αλεξανδρῆ
37. «Φεγγαρόλουστη βραδυά» Κ. Βολανάκη
38. «Πυρπόλησις τῆς Ναύαρχίδος» Κ. Βολανάκη
- Εκθέτης**
- Έθνική Πινακοθήκη
- Βασιλική Πινακοθήκη
- Βασιλική Πινακοθήκη
- Κ. Αλεξανδρῆς Ναύαρχος
- Βασιλική Πινακοθήκη
- Θ. Δημητριάδης Καθηγητής Πανεπιστημίου
- Γ. Ε. Ν.
- Έθνική Πινακοθήκη
- Γ. Κούτσης
- Κ. Αλεξανδρῆς Ναύαρχος
- Κ. Αλεξανδρῆς Ναύαρχος
- Βασιλική Πινακοθήκη

- Τίτλος "Έργου Καλλιτέχνης"**
39. «Φορτηγό» από Πρωτοβάθμιο Ελένης Προσαλέντη
40. «Στέγνωμα πανιών» Α. Κρυστάλλη
41. «Γαλαξιδιώτικο Καράβι σε φουρτούνα» Εύθ. Βλασοπούλου
42. «Πυρπόλησις δικρότου εις Χίον» Ν. Καλογερόπουλος
43. «Βρίκιον άγωνος «Άγια Τριάς» Α. Κριεζή
44. «Ψαροπούλες» Κ. Βολανάκη
45. «Ο Πάρων τοῦ ἀγῶνος Θεμιστοκλῆς» Αντ. Κριεζής
46. «Βυζαντινή Ναυμαχία» Β. Χατζή
47. «Λιμάνι μὲ φεγγάρι» Κ. Βολανάκη
48. «Καράβι τοῦ ἀγῶνος» Ι. Κούτση
49. «Ο Πάρων τοῦ ἀγῶνος Θεμιστοκλῆς» Α. Κριεζή
50. «Ναυμαχία Μεθώνης» Α. Κριεζή
51. «Ο "Αρης" Ημέραιρας» Α. Κριεζή Προσαλέντη
- Τίτλος "Έργου Εκθέτης"**
- Π. Γονέος
- Δ. Οικονόμου Αντιναύαρχος
- Εύθ. Βλασοπούλου
- Ν. Καλογερόπουλος
- Οικογένεια Αν. Κριεζή
- Εθνική Πινακοθήκη
- Οικογένεια Αν. Κριεζή
- Βασιλική Πινακοθήκη
- Δ. Οικονόμου Αντιναύαρχος
- Γεώργ. Κούτσης
- Οικογένεια Αν. Κριεζή
- Οικογένεια Αν. Κριεζή
- Οικογένεια Αν. Κριεζή

- Τίτλος "Έργου Καλλιτέχνης"**
52. «Ναυμαχία Άργολικού» Α. Κριεζή
53. «Τὸ πρῶτο κτύπημα» «Ἡ ἐν Σαλαμῖνι Ναυμαχία» (Τὸ ὀνάγλυφον θὰ τοποθετηθῇ ἐπὶ τοῦ καταδρομικοῦ «Ἐλλῆς») Χριστόφορος Νάτσιος
54. «Θάλασσα στὴ Μύκονο» Κική Καντζίκη (ψηφιδωτό)
55. «Ἄγια Θαλασσινὴ Ἀνδρου» Γ. Δαπόντε
56. «Ἀκρογιάλι» (ἀκουαρέλλα) Β. Ξενίδη
57. «Ρόδος» (ἀκουαρέλλα) Π. Μαθιοπούλου
58. «Ψαράδες» Σ. Κατζίκη
59. «Τουρκολίμανο» Σ. Παπανικολάου
60. «Θαλασσογραφία» Α. Κανᾶ
61. «Νυχτερινὸς ψάρεμα» Κας Βιέννας
62. «Μπάρκο στὸν Κορινθιακὸν» Ν. Καλογεροπόύλου
63. «Ναυμαχία Καφηρέως» Α. Βασιλάκη
64. «Μελτέμι» Κων. Λινάκη
- Τίτλος "Έργου Εκθέτης"**
- Οικογένεια Αν. Κριεζή
- «ἄλιμον οὐδὲν τελείωσεν» Β. Λαζαρίδης
- «πονοκέφαλον» Ε. Λ. Ερέκη
- «πολεμούσαντα» Η. Καλαϊδή
- «φιεστόντανά ένιοορθάθ» Ζ. Λαζαρίδης
- «εκτέμπατά τιθεται» Κ. Καλαϊδή
- «ανάψιτον νότο» Ζ. Λαζαρίδης
- «εποιητής θάλασσας» Ζ. Λαζαρίδης
- «πολεμούσαντα» Α. Καλαϊδή
- «εποιητής θάλασσας» Ζ. Λαζαρίδης
- «εποιητής θάλασσας» Ζ. Λαζαρίδης
- «εποιητής θάλασσας» Ζ. Λαζαρίδης

<i>Αρ.</i>	<i>Τίτλος "Έργου Καλλιτέχνης</i>	<i>Εκθέτης</i>
65.	«Ψαράδικα στὸ Πόρτο» I. Βάρναλη	Π. Γερμενής παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
66.	«Στιγμιότυπα τοῦ λιμανιοῦ» Ναπ. Σούρου	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
67.	«Άντιτορπιλικὸν Β. "Ολγα"» Β. Γερμενῆ	Π. Γερμενής παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
68.	«Άδριατικὸν πέλαγος» Σοφ. Λασκαρίδου	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
69.	«Μύκονος» Γ. Εύκλειδη	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
70.	«Λιμάνι Πειραιῶς» Η. Τριανταφυλλίδη	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
71.	«Θαλασσινὲς ἐντυπώσεις» Παύλου Παντελάκη	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
72.	«Λιμάνι Καλαμάτας» Κ. Παρθένη	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
73.	«Στὸν Προλιμένα» Ι. Κούτση	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
74.	«Ψαρεύοντας μὲ τὸ γυαλί» Λουκᾶ Γεραλῆ	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
75.	«Θάλασσα» Δ. Μπραέσσα	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
76.	«Βράχοι καὶ κύματα» Π. Παχατουρίδη	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
77.	«Στὸ καρνάγιο» Μαρ. Βερδεσοπούλου	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
78.	«Τὸ γεφυράκι τῆς "Υδρας» Κ. Καρᾶ	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης

<i>Αρ.</i>	<i>Τίτλος "Έργου Καλλιτέχνης</i>	<i>Εκθέτης</i>
79.	«Πρύμη παλησοῦ Καραβιοῦ» Ν. Σούρου	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
80.	«Βάρκες» Ζάνη Χίνς	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
81.	«'Απὸ τὸ λιμάνι τοῦ Πειραιῶς» Θ. Μαρκέλλου	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
82.	«"Υδρα» Δώρας Μπούκη	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
83.	«Κόκκινη βάρκα» Ι. Ζεργουλοπούλου	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
84.	«Τρικυμία στὸν 'Ατλαντικὸν» Α. Γρίβα	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
85.	«Τρικυμισμένη θάλασσα» Α. 'Αλεξανδράκη	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
86.	«Παιγνίδια τῆς θάλασσας» Ε. Κοσμαδοπούλου	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
87.	«Η θάλασσα μὲ Ν.Α. ἀνέμους» Μ. Μαγιάση	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
88.	«Ο Σαρωνικὸς ἀπὸ τὸ 'Ελληνικόν» Δήμαρ - Τσήλερ.	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
89.	«Φορτηγὰ στοῦ Ξαβέριου» Ι. Γιατζῆ	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
90.	«Μύκονος» Κ. Βάρβογλης	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
91.	«Άντιτορπιλλικὸν ἐν πλῷ» Υποπλ/χου Β.Ν. μηχ. Πέττια	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης
92.	«Βάρκα στὸ Γαλαξεῖδι» Εύθ. Βλασσοπούλου	Δ. Οικονόμου Λευκάδης μεμονωτική σύσταση στον παραγγελία της Επιτροπής της Α. Καλλιτέχνης